

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Goedkeuring van het ontwerpbesluit houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Vallei van de Benedenvliet/Grote Struisbeek tussen E19 en A12'

Samenvatting

Goedkeuring van het ontwerp-besluit van de Vlaamse Regering houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Vallei van de Benedenvliet/Grote Struisbeek tussen E19 en A12'. Het advies van de Raad van State is ontvangen op 19 januari 2022 en geeft geen aanleiding tot inhoudelijke aanpassingen aan de planopties. Wel worden tekstuele aanpassingen doorgevoerd in het ontwerp-besluit.

De Vlaamse Regering stelde het ontwerp-GRUP voorlopig vast op 21 mei 2021. Het openbaar onderzoek over het ontwerp-GRUP vond plaats van 8 juni tot 6 augustus 2021. Er werden 15 adviezen of bezwaarschriften ingediend. Het openbaar onderzoek geeft geen aanleiding tot fundamentele aanpassingen aan het plan. Eén perceel wordt uit het definitieve plan gelaten. De stedenbouwkundige voorschriften wordt op één punt aangevuld met bepalingen in functie van de aanleg van fietsinfrastructuur in het gemengd openruimtegebied.

Het plangebied is gelegen op het grondgebied de gemeenten Aartselaar, Antwerpen en Kontich in de provincie Antwerpen. Het plangebied is ongeveer 130 ha groot.

Doelstelling van het GRUP is :

- het vrijwaren van de open ruimte in de vallei van de Benedenvliet/Grote Struisbeek en de Edegemse Beek voor de structuurbepalende openruimtefuncties landbouw, natuur, bos en waterberging;
- het vrijwaren van een overstromingsgevoelig natuurlijk valleisysteem van verdere verharding en bebouwing en het bepalen van de ontwikkelingsmogelijkheden voor bestaande bebouwing in deze vallei.
- het behouden en versterken van de vallei van de Benedenvliet/Grote Struisbeek en de Edegemse Beek als groenblauwe openruimteverbinding door de Antwerpse zuidrand.

Het GRUP geeft daarmee uitvoering aan:

- de richtinggevende en bindende bepalingen binnen het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) inzake de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS) zoals nader uitgewerkt in de ruimtelijke visie voor landbouw, natuur en bos in de regio Antwerpse Gordel en Klein-Brabant.
- de beslissingen van de Vlaamse Regering over de herbestemming van zgn. 'signaalgebieden', zijnde overstromingsgevoelige gebieden waarvan de bestemming gewijzigd moet worden om ze als openruimtegebied te vrijwaren, meer bepaald de beslissing van de Vlaamse Regering van 24 januari 2014 over het signaalgebied

Benedenvliet A12 (signaalgebied met bouwvrije opgave) en Kleine Struisbeek (verscherpte watertoets).

Het plan legt de daarvoor noodzakelijk bestemmingen en stedenbouwkundige voorschriften vast op perceelsniveau.

Na de definitieve goedkeuring wordt het besluit van de Vlaamse Regering gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld Omgeving

Beleidsdoelstelling OD 3. Gebiedsontwikkeling met sterke gebiedscoalities.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De Vlaamse Regering keurde op 6 juli 2018 een startnota goed voor de opmaak van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Vallei van de Benedenvliet/Grote Struisbeek tussen E19 en A12'.

De plenaire vergadering over het voorontwerp-GRUP vond plaats op 2 maart 2021.

Op 21 mei 2021 heeft de Vlaamse Regering het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Vallei van de Benedenvliet/Grote Struisbeek tussen E19 en A12' voorlopig vastgesteld (VR 2021 0705 DOC.0513/1BIS).

Het openbaar onderzoek over het ontwerp-GRUP vond plaats van 8 juni tot 6 augustus 2021. Er werd advies uitgebracht door de stad Antwerpen, de gemeenten Kontich, Edegem en Aartselaar en de provincie Antwerpen. Daarnaast werden 10 bezwaarschriften ingediend.

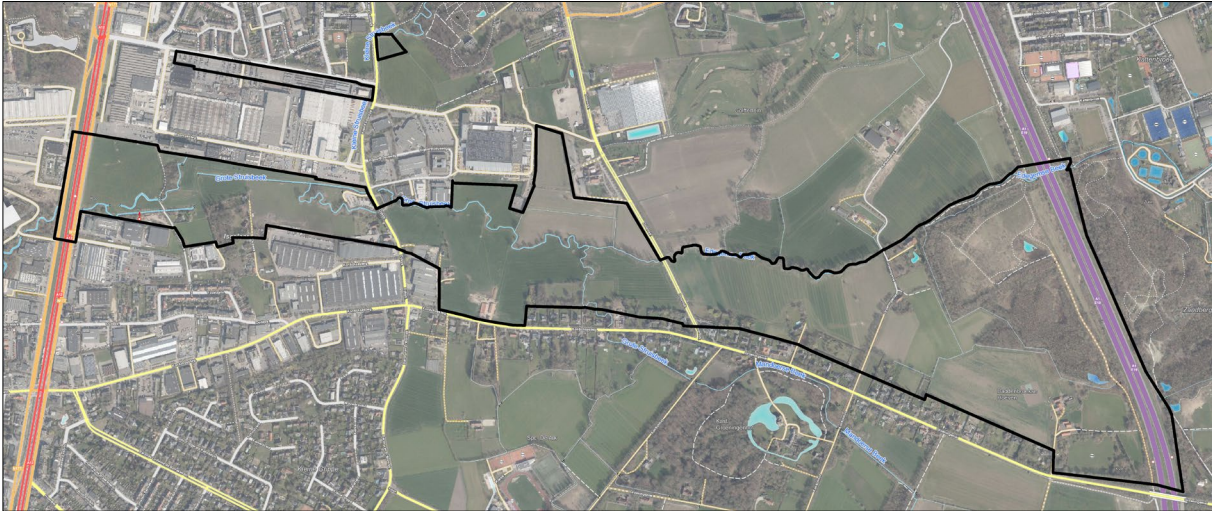
De Vlaamse Regering heeft het GRUP principieel definitief vastgesteld op 17 december 2021. Over het ontwerp-besluit werd op 20 december 2021 advies gevraagd aan de Raad van State.

De Raad van State afdeling Wetgeving bracht op 19 januari 2022 het advies nummer 70.747/1 uit.

2. INHOUD

A. SITUERING PLANOPTIES

Het plan omvat de vallei van de Benedenvliet/Grote Struisbeek tussen E19 en A12 op het grondgebied van de gemeenten Aartselaar, Antwerpen en Kontich.

B. TOELICHTING OVER DE PLANOPTIES

Op de inhoud van het plan, de relatie met het voorafgaandelijke planningsproces wordt ingegaan in de toelichtingsnota van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan.

Doel van het plan is de open ruimte in de vallei te behouden voor de ontwikkeling van landbouw, natuur of bos, het voorzien van ruimte voor waterbuffering en de vallei te vrijwaren van bebouwing omwille van het overstromingsgevoelig karakter van het gebied.

Naar aanleiding van de inspraakreactie van Atlas Copco over de startnota is in overleg met het bedrijf nagegaan hoe tot een evenwicht gekomen kan worden tussen de plandoelstelling inzake het vrijwaren van overstromingsgevoelige valleidelven van bebouwing (bestemd als industriegebied en KMO-zone en in eigendom van Atlas Copco) en de toekomstige ruimtelijke behoeften van het bedrijf. Op basis van dat overleg werd het voorgenomen plan bijgesteld door de noordelijke bufferstrook langs de Atomiumlaan en het niet te ontwikkelen deel van het signaalgebied Kleine Struisbeek binnen het plangebied op te nemen zodat ingezet kan worden op het verhogen van het ruimtelijk rendement van het bestaand ruimtebeslag én het maximaal vrijwaren van het onbebouwd karakter van de beekvalleien.

Het plan gaat uit van het herlokaliseren van het bestaande recyclagepark van de gemeente Aartselaar uiterlijk op het ogenblik dat de tijdelijke omgevingsvergunning voor het recyclagepark afloopt, zijnde in 2029. Een mogelijke locatie voor een nieuw (intergemeentelijk) recyclagepark is de zone voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut langs de Doornstraat (grondgebied Edegem).

Het plan zal:

- de onbebouwde en grotendeels overstromingsgevoelige vallei van Benedenvliet/Grote Struisbeek herbestemmen naar gemengd openruimtegebied in functie van het behoud van de onverharde open ruimte voor landbouw, natuur en/of bos en waterberging;

- een zone van minstens 15 meter langs weerszijden van de waterlopen in het plangebied (Edegemse Beek, Benedenvliet/Grote Struisbeek) herbestemmen naar natuurgebied (N) i.f.v. het vrijwaren en ontwikkelen van de waterloop en oevers als natte natuurverbinding en groenblauwe ader in het landschap;
- de zone langs de Dijkstraat met het bestaande recyclagepark van de gemeente Aartselaar herbestemmen naar natuurgebied i.f.v. het herstel van het waterbergend vermogen van de vallei en nadat het recyclagepark geherlokaliseerd is (uiterlijk na het aflopen van de huidige tijdelijke omgevingsvergunning in 2029);
- het natuurgebied Vuile Plas uitbreiden en bestemmen als natuurgebied;
- de agrarische bestemming behouden voor een zone rond de bestaande landbouwbedrijfszetel (Kontichsesteenweg 83) aan de zuidrand van het plangebied.
- de erfdienstbaarheidszone (in overdruk) zoals voorzien op het gewestplan hernemen met een aangepaste begrenzing en de voorschriften voor de zone verruimen zodat alle werken en handelingen in functie van het realiseren van waterberging en ecologische verbindingen naar de aansluitende openruimtegebieden en vallei-onderdelen stroomop- en -afwaarts van de E19 en de A12:
  - de handelingen binnen deze strook de natuurverbindings- en waterbergingsfunctie niet mogen hypothekeren;
  - de mogelijkheden voor het oprichten van windturbines in het gebied die thans bestaan op basis van de bepalingen volgens de VCRO en de gewestplanbepalingen blijven behouden;
  - de begrenzing van deze strook wordt via het RUP verder gedetailleerd en aangepast in functie van de doelstelling om de vallei als natuurverbindende structuur verder te ontwikkelen.
  - een beperkte grenscorrectie van de erfdienstbaarheidszone doorvoeren waarbij de erfdienstbaarheidszone opgeheven wordt voor een aantal delen van percelen die in het verleden reeds ontwikkeld werden als KMO of woongebied en waarbij de begrenzing beter afgestemd wordt op de kadastrale parcelering:
    - aan de zuidrand wordt de erfdienstbaarheidstrook opgeheven voor wat betreft de delen van een aantal percelen waarop reeds constructies voor bedrijven vergund werden (Dijkstraat 2 en 7). De bestemming KMO-zone wordt daar hernomen.
    - langs de Kontichsesteenweg/Groeningelei wordt de erfdienstbaarheidstrook opgeheven voor wat betreft de delen die binnen de 50 m-strook van het (bestaande) woonlint liggen en herbestemd naar landelijk woongebied zodat er een meer eenvormige zone landelijk woongebied van 50 m gecreeerd wordt overeenkomstig de bestaande feitelijke toestand.
  - het meest noordelijke deel van het signaalgebied Kleine Struisbeek herbestemmen naar gemengd openruimtegebied i.f.v. het herstel van het waterbergend vermogen van de vallei;
  - de bufferstrook van het industriegebied ten noorden van de vallei langs de Atomiumlaan vervangen door een nieuwe bufferstrook met drie afzonderlijke zones, zijnde:
    - Zone I. Een groenzone die bestaat uit de te behouden strook bomen (3 m) langs de Atomiumlaan en een nieuw aan te leggen zone van van 8 m breed die effectief onthard en ingericht wordt als zone voor hemelwaterinfiltratie;
    - Zone II. Een zone van 32 m breed waarbinnen één of meerdere parkeergebouwen opgericht kunnen worden zodat het het parkeren op bedrijfsterrein gebundeld kan worden in parkeergebouwen en zo tot een hoger ruimtelijk rendement van het bedrijventerrein gekomen kan worden. Het toelaten van een parkeergebouw in deze zone is te verantwoorden indien gelijktijdig ingezet wordt op het verhogen van de ruimtelijke kwaliteit en effectief realiseren van een (bredere) groene onverharde buffer tussen Atomiumlaan en de bedrijfssite. Het parkeergebouw heeft dan ook een bufferende functie (geluid, zicht...) tussen de bedrijfsgebouwen en de woonwijk aan de overzijde. Het stapelen van parkeren past binnen de beleidsdoelstellingen om het ruimtelijk rendement van het bestaand ruimtebeslag te verhogen i.p.v. bijkomend ruimte in te nemen.

- Zone III. Een zone waar constructies voor de opslag van materialen opgericht kunnen worden.

C. TOELICHTING RESULTATEN OPENBAAR ONDERZOEK

De wijze waarop met de adviezen en bezwaren uit het openbaar onderzoek is omgegaan is uitvoerig beschreven in het ontwerpbesluit.

Naar aanleiding van het openbaar onderzoek wordt op basis van één van de bezwaarschriften één kadastraal perceel aan de rand van het plangebied niet langer opgenomen in het definitief plan. De stedenbouwkundige voorschriften werden op één punt aangevuld met bepalingen in functie van de aanleg van fietsinfrastructuur in het gemengd openruimtegebied.

- Eigenaars van een grotendeels onbebouwd perceel in Aartselaar kadastraal gekend als afdeling 1, sectie B, nummer 50e, op het gewestplan bestemd als gebied voor ambachtelijke bedrijven en voor kleine en middelgrote ondernemingen, stellen dat het niet noodzakelijk is hun perceel te herbestemmen naar gemengd openruimtegebied om de plandoelstellingen te realiseren gezien dit een diepe uitstulping uit het valleigebied vormt tussen percelen die reeds bebouwd zijn, het perceel zelf niet overstromingsgevoelig is, geen hoge biologische waarde heeft en het om een 'eiland' in een reeds verharde en bebouwde ruimte gaat waardoor de functie waterberging en open ruimte sterk in het gedrang komt. De eigenaars vragen om het perceel te schrappen uit het plangebied.

Perceel 50e behoort ruimtelijk-functioneel inderdaad niet tot eigenlijke valleistructuur, geen hoge biologische waarde heeft en in zeer beperkte mate overstromingsgevoelig is, zodat de argumentatie van de eigenaars grotendeels correct is. Anderzijds is het wel zinvol om de nog onverharde ruimte in deze reeds sterk bebouwde en verharde omgeving te behouden, gezien bijkomende bebouwing en verharding een impact kan hebben op de mogelijkheden tot bergen of vasthouden en infiltreren van water en de overstromingsrisico's voor de reeds bebouwde delen van de aangrenzende industrie- en woongebieden. Aangezien de bestemmingswijziging van dit specifieke perceel omwille van de ligging en de kenmerken slechts in zeer geringe mate bijdraagt tot het realiseren van de plandoelstelling wordt het bezwaar gevolgd en wordt het perceel 50e uit het definitieve plan weggelaten.

- De colleges van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen, de gemeenten Kontich, Edegem en Aartselaar en het districtcollege van Wilrijk vragen om de aanleg van de 'fietsostrade FR3' op te nemen als toegelaten handeling in de stedenbouwkundige voorschriften van de overdruk 'erfdienstbaarheidsgebied'.

Hoewel de aanleg van fietsinfrastructuur in principe vergunbaar is op basis van de bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening inzake de handelingen in functie van recreatief medegebruik (artikel 4.4.1) en/of van algemeen belang die een beperkte ruimtelijke impact hebben (artikel 4.4.7 §2), kan gedeeltelijk ingegaan worden op de vraag van de lokale besturen om daaromtrent een bepaling op te nemen in de verordenende voorschriften van artikel 6 betreffende het erfdienstbaarheidsgebied, zodat voor de aanleg van dergelijke infrastructuur geen beroep moet gedaan worden op de uitzonderingsbepalingen van de VCRO. Het opnemen van een bepaling in die zin doet geen voorafname aan de concrete beoordeling van de impact van een dergelijke infrastructuur op de hydrologische en ecologische functies van het valleisysteem op niveau van een concrete omgevingsvergunningsaanvraag. Omwille van de specifieke kwetsbaarheden van het valleisysteem en de doelstelling om de landschapsecologische functies van het valleisysteem te versterken teneinde tot een klimaatrobuuste inrichting van de ruimte te komen, wordt er in de verordenende voorschriften als randvoorwaarde opgenomen dat de aanleg van dergelijke

fietsinfrastructuur slechts toegelaten kan worden voor zover er gelijktijdig doelstellingen inzake het verbeteren van de ecologische structuren en het watersysteem gerealiseerd worden en er geen verlies van ruimte voor water is. Naar aanleiding van het advies van de betrokken gemeenten wordt in de toelichting bij dit stedenbouwkundig voorschrift verduidelijkt dat onder 'fietsinfrastructuur' ook de aanleg van een fietssnelweg van 4,5 m breed begrepen kan worden voor zover aan de diverse randvoorwaarden vanuit het watersysteem en ecologie voldaan kan worden.

D. VERWERKING VAN HET ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De Raad van State afdeling Wetgeving heeft op 19 januari 2022 advies 70.747/1 uitgebracht over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering 'houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Vallei van de Benedenvliet/Grote Struisbeek tussen E19 en A12'.

Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

De Raad stelt dat in de rubriek "rechtsgronden" de verwijzing naar artikel 2.2.7, § 1, VCRO moet worden geschrapt en dat bijkomend verwezen moet worden naar artikel 13, §§ 1 en 3, van het decreet van 21 oktober 1997 en artikel 1.3.1.1, § 1, eerste lid, van het decreet van 18 juli 2003.

De voorgestelde aanpassingen aan de aanhef van het besluit werden doorgevoerd.

Wat de naleving van de vormvereisten betreft, rijst bij de Raad de vraag of het ontbreken van een formele beslissing van de bevoegde dienst voor milieueffectrapportage niet in strijd is met de geest van het bepaalde in artikel 2.2.10, § 5, tweede lid, VCRO, te meer daar de eventuele wettigheidscontrole door de bestuursrechter op het naleven van deze vereiste wordt bemoeilijkt. In ieder geval dient de rubriek "vormvereisten" aangevuld te worden met een bijkomend streepje waarin uitdrukkelijk wordt verwezen naar artikel 2.2.10, § 5, tweede lid, VCRO en "waarbij er, uitgaande van de beoordeling door team MER binnen het planteam, melding van wordt gemaakt dat de milieubeoordeling voldoet aan de kwaliteitsvereisten conform het DABM".

Het ontwerp-besluit is aangevuld zoals door de Raad gesuggereerd.

Het advies van de Raad van State geeft dus aanleiding tot aanpassingen in de aanhef van het besluit maar vereist geen inhoudelijke aanpassingen aan de planopties in het GRUP.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

In het ruimtelijk uitvoeringsplan worden bestemmingswijzigingen doorgevoerd die aanleiding kunnen geven tot een kapitaal- of gebruikersschadevergoeding. In uitvoering van de bepalingen van het decreet grond- en pandenbeleid en het decreet betreffende de gebruikersschade zal een kapitaalschadecommissie een voorlopig kapitaalschaderapport opstellen binnen 90 dagen na het einde van het openbaar onderzoek.

De Vlaamse Landmaatschappij is belast met de behandeling van aanvragen voor dergelijke compensaties en ontvangt jaarlijks een bijzondere dotatie van het Vlaams Gewest voor de bekostiging van de compensaties.

Overeenkomstig artikel 43, §3, 3° en artikel 31, §1, 2° van het besluit van de Vlaamse regering 'Vlaamse Codex Overheidsfinanciën' van 17 mei 2019 is het advies van de Inspectie van Financiën respectievelijk het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting niet vereist.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen directe weerslag op het personeelskader en de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen directe weerslag op de overige lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Het besluit houdende definitieve vaststelling van het GRUP wordt bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad en op de website van het departement Omgeving. Het besluit wordt betekend aan de gemeenten Aartselaar, Antwerpen en Kontich en aan de provincie Antwerpen.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist

1. haar goedkeuring te hechten aan het ontwerp van besluit houdende de definitieve vaststelling van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Vallei van de Benedenvliet/Grote Struisbeek tussen E19 en A12' en aan de volgende bijhorende bijlagen:
  - bijlage I, het verordenend grafisch plan;
  - bijlage II, de stedenbouwkundige voorschriften bij het grafisch plan;
  - bijlage IIIa, de toelichtingsnota - tekst;
  - bijlage IIIb, de toelichtingsnota - kaarten;
  - Bijlage IV, het register met de percelen waarop een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd die aanleiding kan geven tot een planschadevergoeding, een planbatenheffing, een kapitaalschadecompensatie of een gebruikerscompensatie;
  - Bijlage V, het plan-MER.
2. de Vlaamse minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening, te gelasten met de uitvoering van dit besluit.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR